

**Farma
BRATČICE**

**PROJEKTOVÝ PLÁN
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE OBCE**

Farma BRATČICE

Současná situace a z ní pramenící nejistota dotýkající se všech oblastí života jen utvrzuje v tom, že myšlenka vytvoření udržitelného regionálního hospodářství je více než aktuální.

Tento systém hospodaření tak nabídne nejen potravinovou soběstačnost obce, dostupné zemědělské produkty pro místní obyvatele, ale především nebude pro krajinu devastující, naopak ji bude kultivovat tak, aby zůstal celkový ráz zachovaný i pro další generace.

Myšlenka „obecního hospodářství“ vznikala postupně. Po úspěšné rekultivaci návsi „Na bahně“, která byla jmenována i na několik architektonických ocenění, se postupně rozrostla o nápad vycházkové stezky „Cesta

vody“. Tato stezka byla osázena ovocnými stromy. Právě to se stalo impulzem začít přemýšlet nad otázkami, čím zalévat vysazené stromy a jednou, až dají ovoce, co dělat s plody vzešlými ze společné práce.

Předkládaný záměr je tak výsledkem několikaleté činnosti a především plánem do dalších let.

OBSAH

- 4 Sad na Staré hoře
- 6 Sad Nebosádky
- 8 Malinová plantáž
- 10 Retenční nádrž
- 12 Zelenina
- 14 Výsadby v blízkosti vycházkové stezky „Cesta vody“
- 16 Sušárna ovoce
- 18 Včelstva
- 20 Využití kalů z ČOV
- 22 Vývařovna – kuchyně pro ZŠ a MŠ Bratčice, kuchyně pro obec
- 24 Přílohy

OBEC BRATČICE

Osada, dědina a obec s historickými názvy Bratřice, Bračice, Bracicz a nyní Bratčice je prastará. První psané zmínky o obci pochází z roku 1537, kdy se píše v kronice Dolnokounického kláštera o tom, že po zániku kláštera prodal král Ferdinand I. Bratčice Jiřímu Žabkovi z Limberka.

Z období Třetihor, kdy sem dosahovalo moře jsou na jih od obce velká naleziště písku, který se doposud těží.

V současnosti se obec Bratčice nachází v Jihomoravském kraji a je součástí správního obvodu města Židlochovice jako obce s rozšířenou působností na úseku výkonu státní správy.

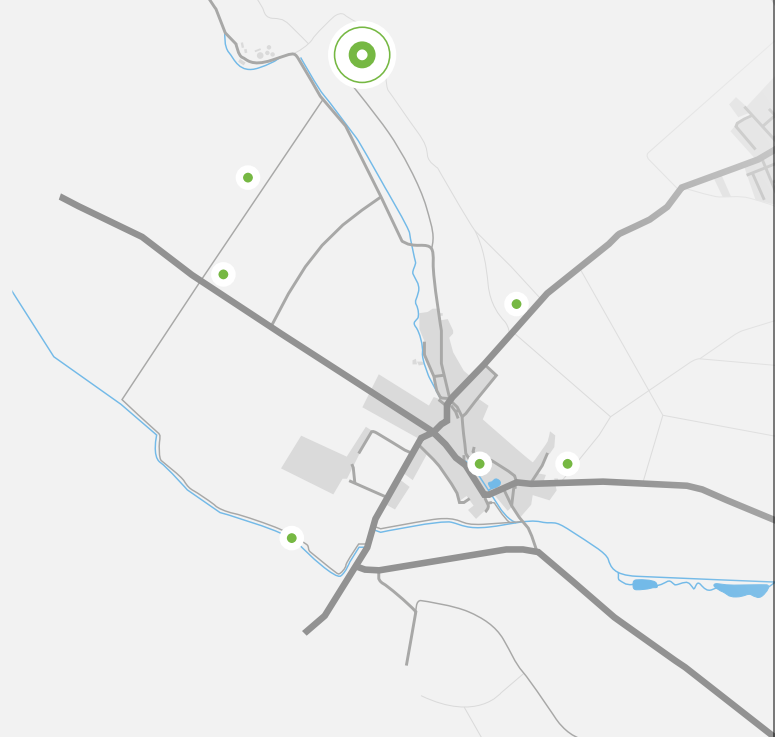
SAD NA STARÉ HORĚ

V lokalitě Stará Hora docházelo v minulosti k problematickým splavům úrodné půdy.

Centimetr kvalitní půdy vzniká přibližně sto let, přitom může zmizet během jediné letní bouřky, pokud není terén zpevněný. Ke zpevnění může sloužit trvalý travní porost, což je opatření na této lokalitě plynoucí z Komplexní pozemkové úpravy, nebo výsadbou stromů.

Státní pozemkový úřad se bude podílet ve spolupráci s obcí na kultivaci a zpevnění skrze trvalý travní porost a výsadbou ovocných stromů.

Pro závlahu při zapěstování se předpokládá využití vody z retenční nádrže. Vyrostlé sady poslouží také jako větrolam a přirozená dominanta krajiny.

	Mandloň		Hruškojeřáb
	Meruňka		Hrušeň
	Višeň		Jabloň
	Třešeň		Ořech
	Slivoň		

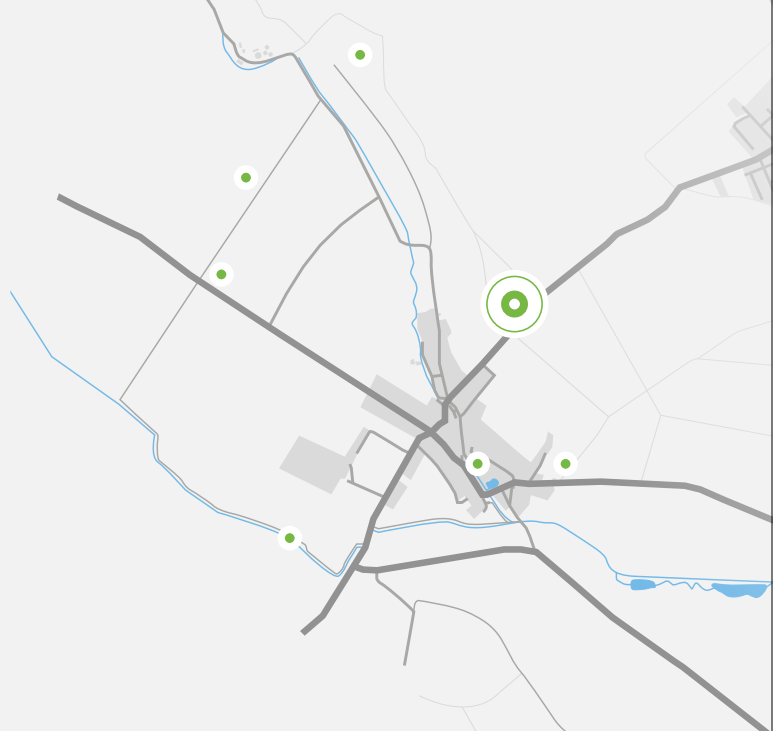
 Podívejte se na plán k projektu na str. 24

SAD NEBOSÁDY

U silnice směrem na Syrovice v lokalitě Nebosádky rovněž dochází k častým splavům úrodné půdy a poškození přístupových cest k zemědělským pozemkům.

Řešení spočívá opět v založení trvalého travnatého porostu a výsadbě stromů, což rovněž stanovuje Komplexní pozemková úprava pro tuto lokalitu.

I v tomto případě se Státní pozemkový úřad bude podílet na realizaci zpevnění skrze trvalý travní porost a výsadbu ovocných stromů.

Meruňka	Oskeruše
Višeň	Hrušeň
Třešeň	Jabloň
Slivoň	Broskvoň

 Podívejte se na plán k projektu na str. 25

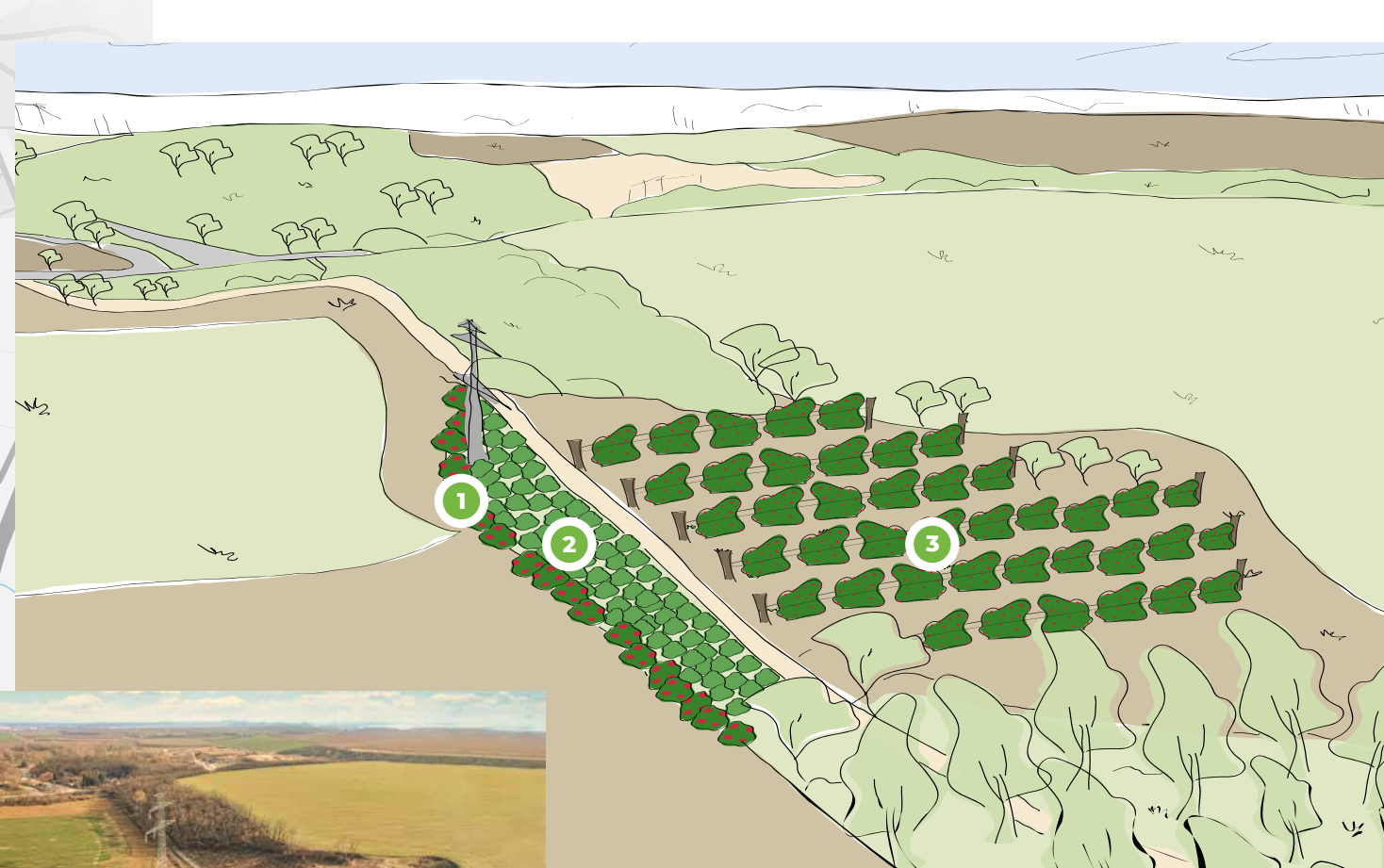
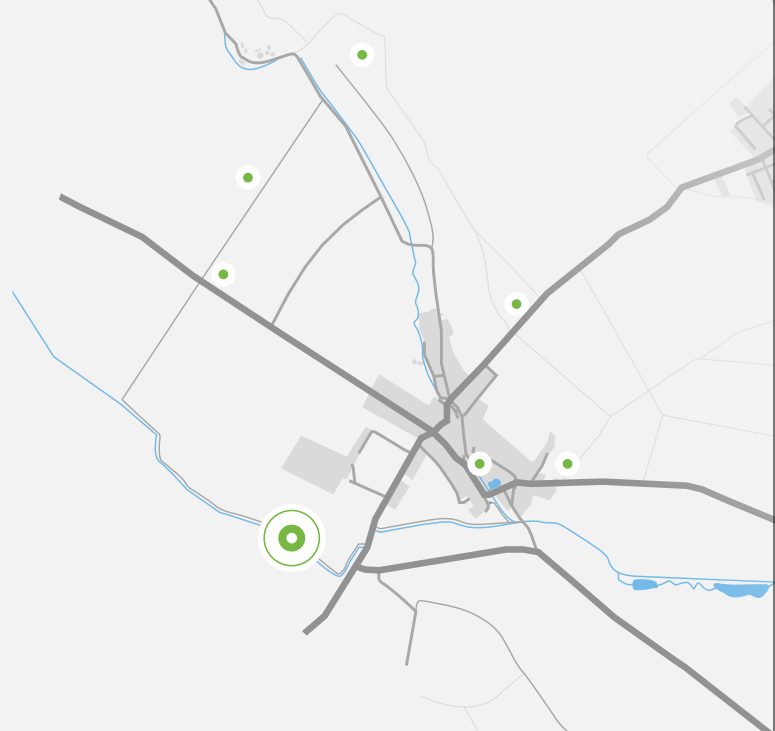
MALINOVÁ PLANTÁŽ

V části katastru obce známého pod místním názvem Rasovna byla v předchozích letech prováděna pravidelná nezbytná údržba zeleně v místech pod vedením vysokého napětí.

Vznikl tak poměrně rozsáhlý průklest, který však bez další údržby v krátké době opět zaroste náletovými rostlinami bez dalšího využití.

Přes původní záměr výsadby vinohradu se nakonec nabídl řešení, které spojuje příjemné s užitečným v podobě malinové plantáže, která umožňuje snadnou údržbu lokality i nenáročnou kultivaci rostlin, vyhovuje požadavkům provozovatelů energetických sítí a nevyžaduje časté kácení náletových dřevin.

Vedle plantáže mohou vzniknout i bylinkové výsadby, které budou stejně jako plantáž volně přístupné pro místní obyvatele. To vše bude od okolních polí oddělovat pás šípkových a bezových keřů tak, aby zůstal zachován přirozený ráz krajiny. Na nákladech spojených s výsadbou se podílí provozovatel sítě vysokého napětí.

- 1 Velkoplodé růže
- 2 Bylinkový záhon (máta, meduňka)
- 3 Malinová plantáž

RETENČNÍ NÁDRŽ

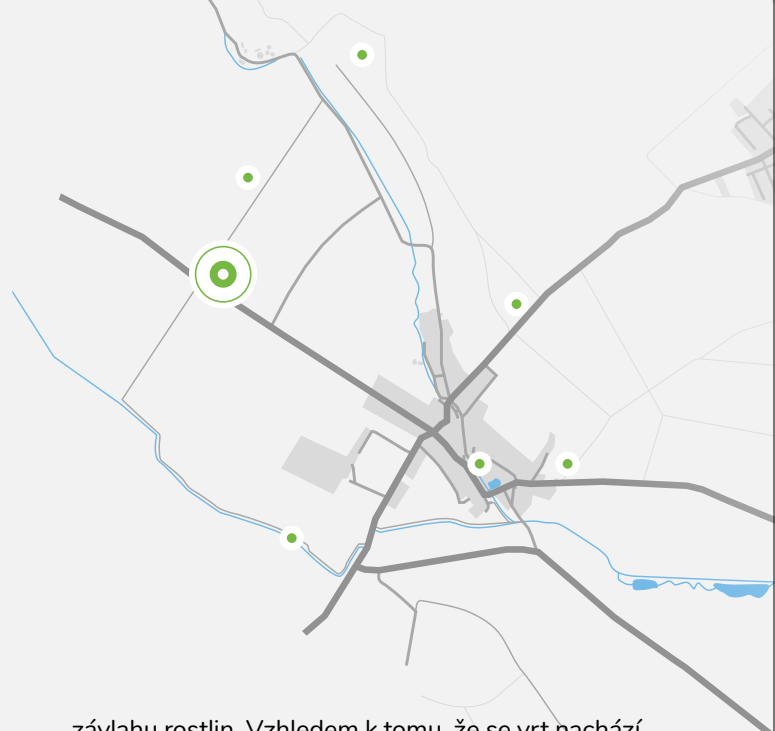
Na území obce se nachází vydatný zdroj pitné vody, k němuž byl již dříve vybudován hloubkový vrt a který dosud nebylo nutné využívat, jelikož pitné vody bylo dostatek z ostatních zdrojů.

Boj se suchem, který postihuje celé území ČR, a neustále rostoucí spotřeba, vedla před několika lety k zahájení příprav pro využití tohoto vrtu jako zdroje pitné vody.

Čerpání vody z tohoto nového zdroje bude ale technologicky nevyhnutelně spojeno se vznikem tzv. proplachové vody – vody, kterou nelze využít jako pitnou, vody, která je zdravotně zcela nezávadná a bohatá na minerály. Ačkoli by se z formálního hlediska jednalo o odpadní vodu, je možné ji dále využít např. pro

závlahu rostlin. Vzhledem k tomu, že se vrt nachází v polích, lze tento zdroj využít tak, aby z něj měli užitek i místní zemědělci. Výstavba retenční nádrže by tak zajistila možnost dostupné vody k čerpání do cisteren či k závlaze okolních pozemků.

Předpokládaný objem nádrže se pohybuje okolo 2500 m³. Z vykopané zeminy vznikne okolo nádrže nízký val, který oddělí nádrž od okolí a vytvoří tak bezpečnostní překážku. Samotný val zároveň poslouží jako izolace pro skladovací prostory na výpěstky.

- 1 Ovocná alej
- 2 Plocha pro pěstování zeleniny
- 3 Vodní nádrž
- 4 Vodojem

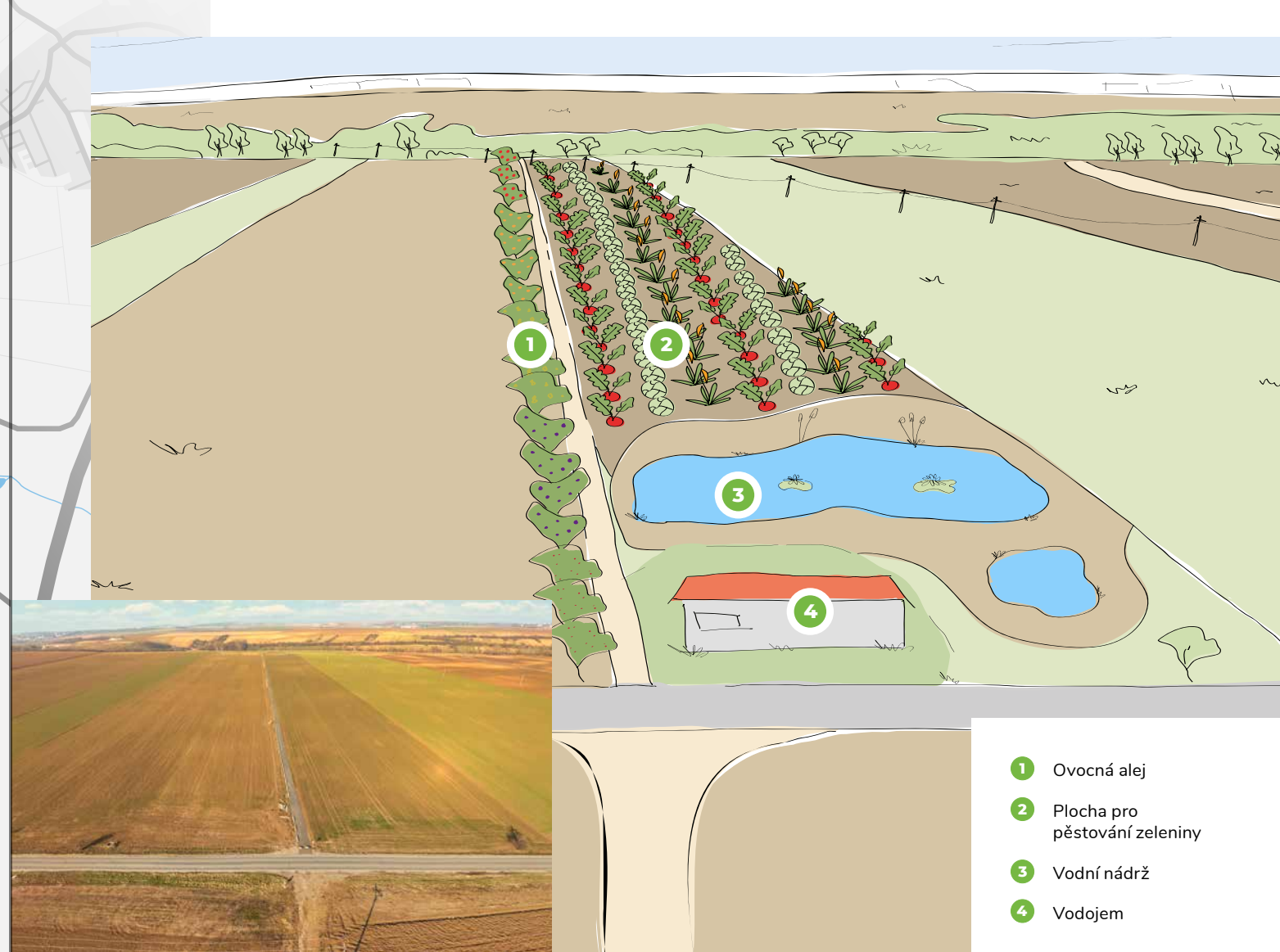
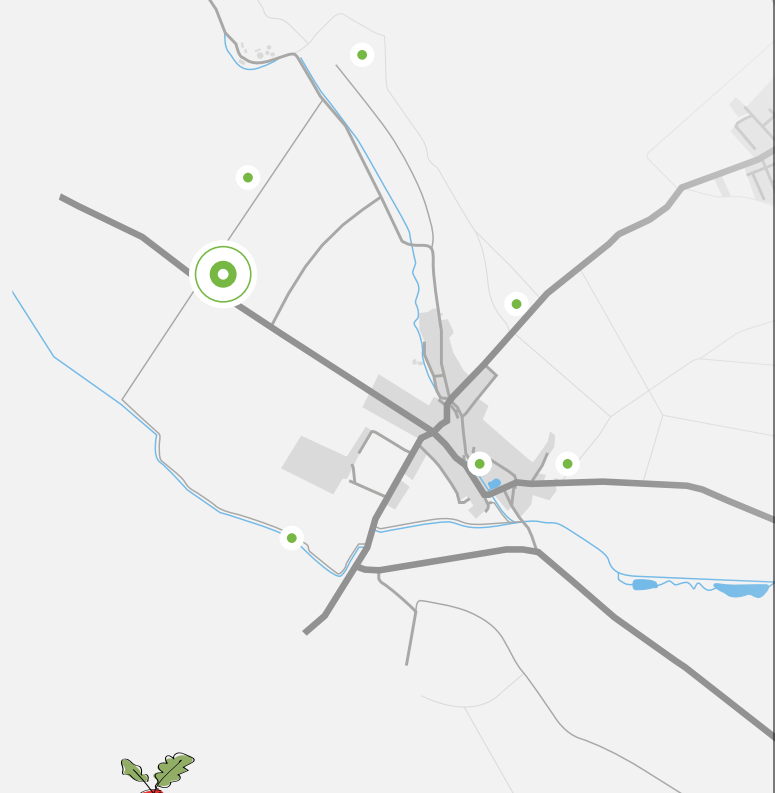
Podívejte se na plán k projektu na str. 26

ZELENINA

Blízká pole u retenční nádrže nabízí místo pro využití vody z obecního vrtu. Protože je ale voda čím dál cennějším artiklem, je třeba ji využít k závlaze co nejšetrněji.

Přestože Bratčice nedostatkem vody netrpí, není třeba s vodou zbytečně plýtvat.

Inspiraci je možné hledat v zemích, kde mají vody dlouhodobě nedostatek, tak u dodavatelů, kteří se podíleli na projektech s kapénkovou závlahou v Izraeli.

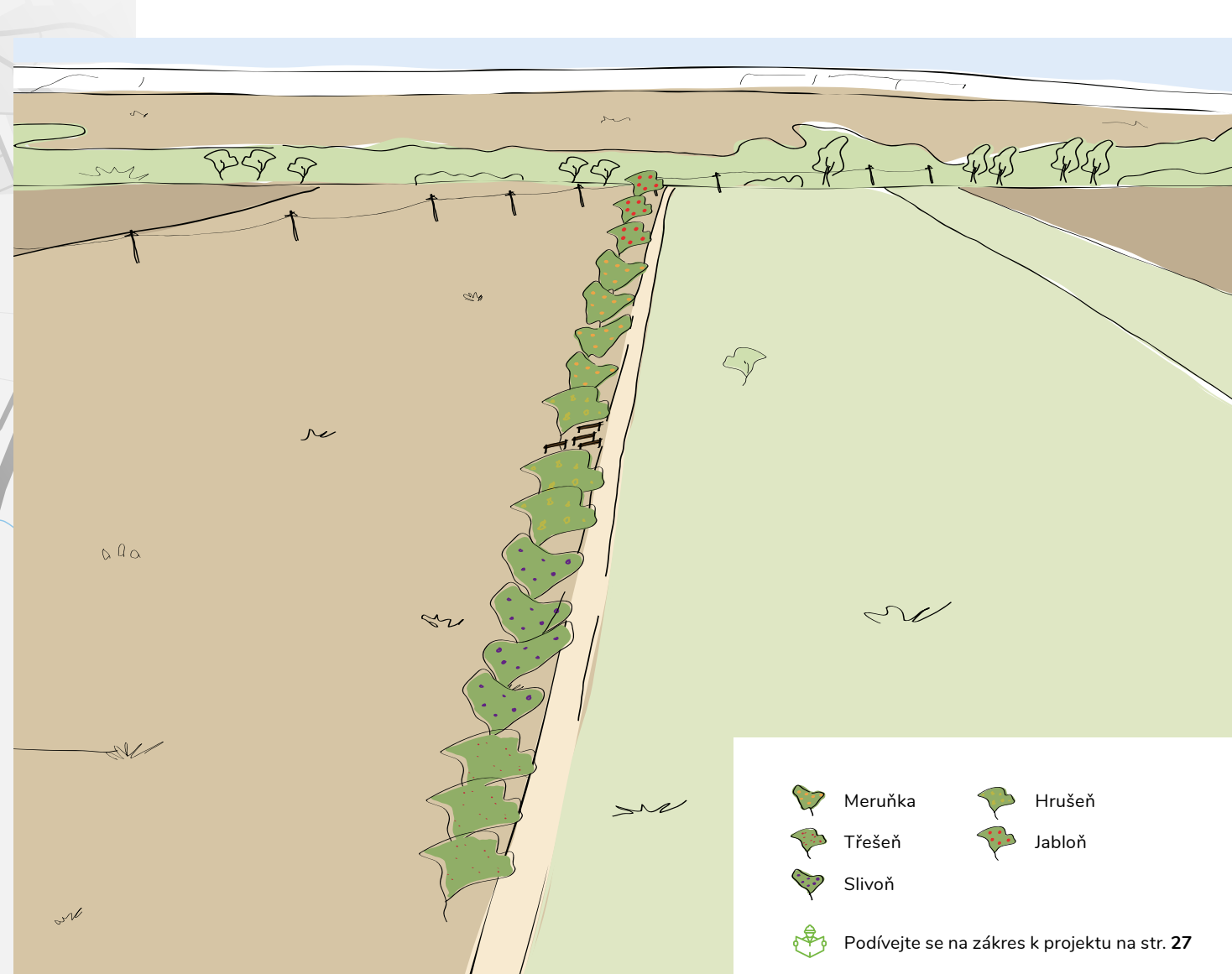
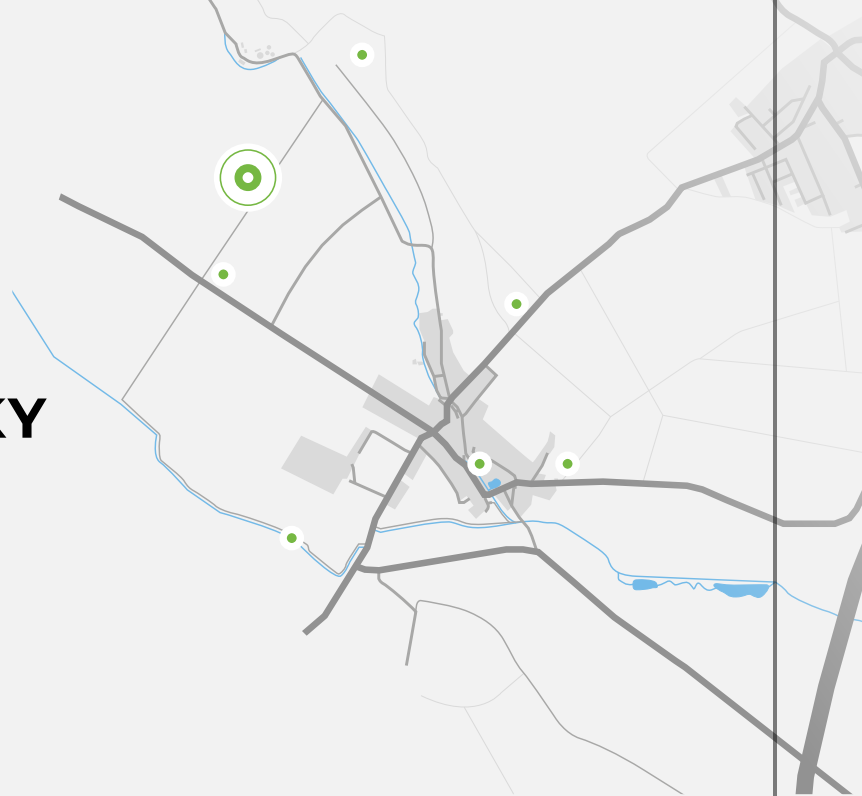
- 1 Ovocná alej
- 2 Plocha pro pěstování zeleniny
- 3 Vodní nádrž
- 4 Vodojem

VÝSADBY V BLÍZKOSTI VYCHÁZKOVÉ STEZKY „CESTA VODY“

V roce 2020 bylo v okolí stezky „Cesta vody“ vysazeno 140 ovocných stromů. Výsadba stromů kolem cest bude pokračovat i v dalších letech.

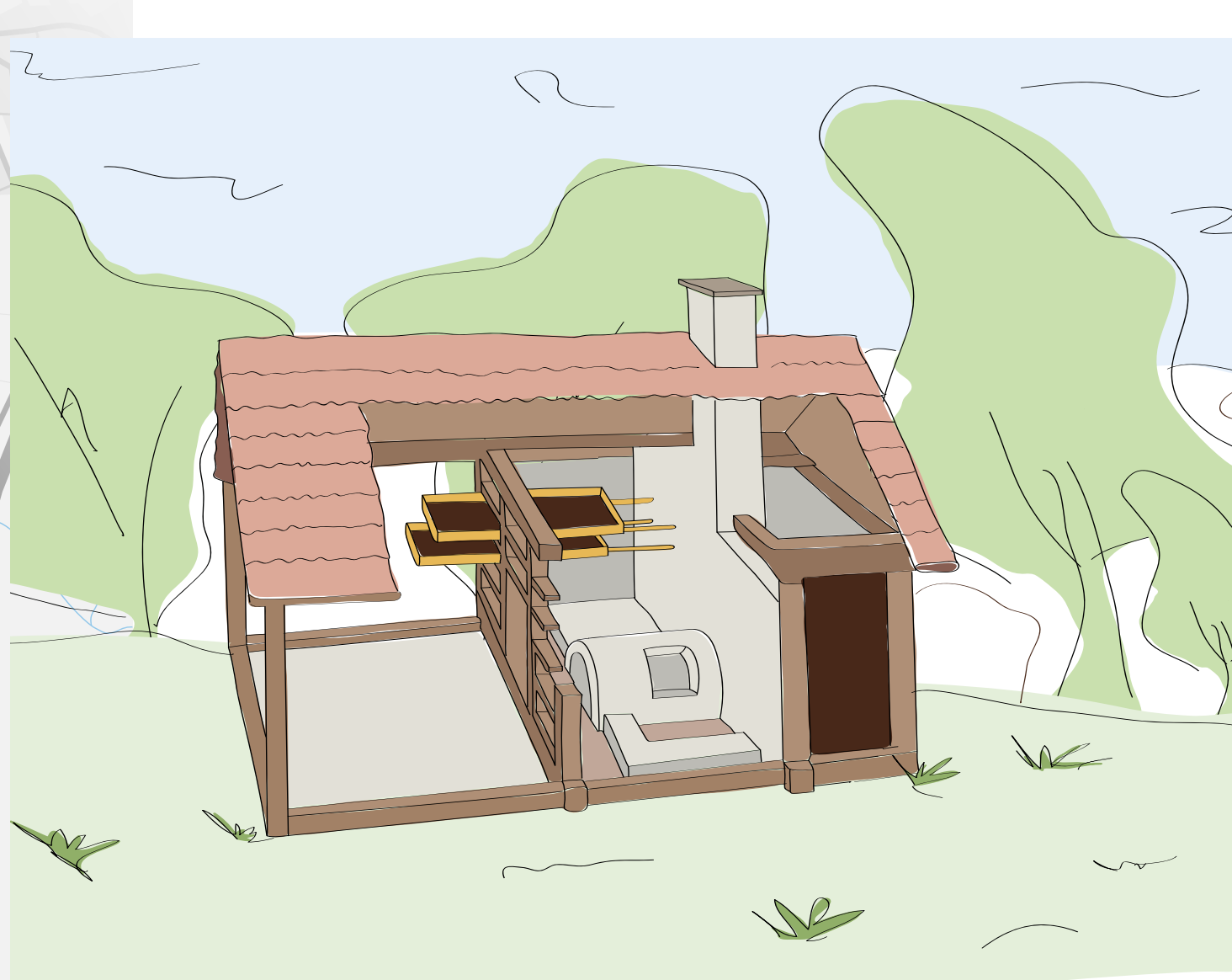
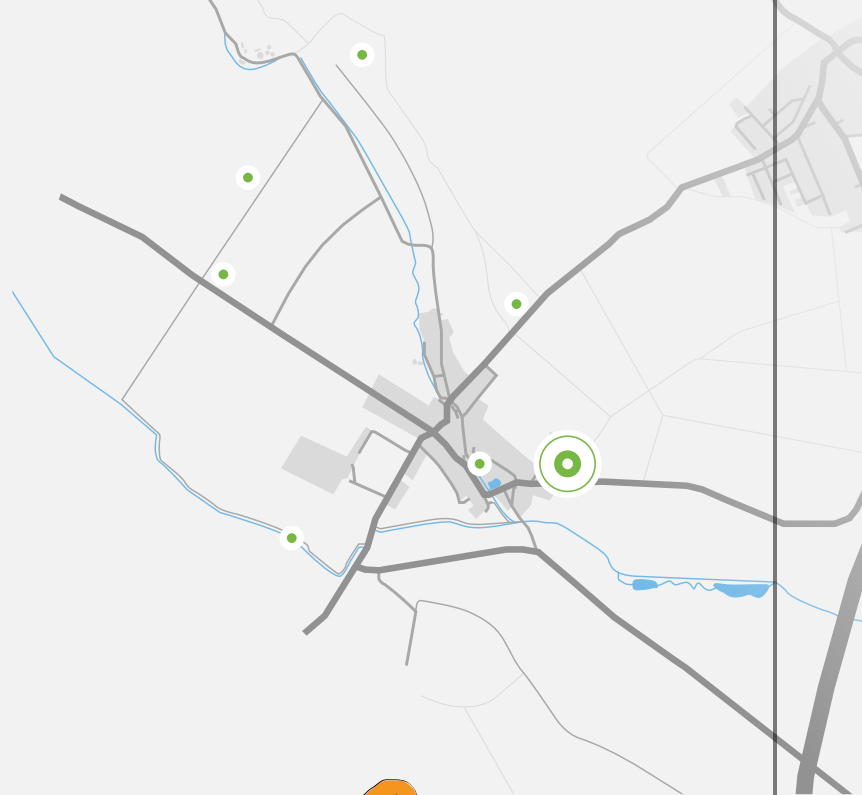
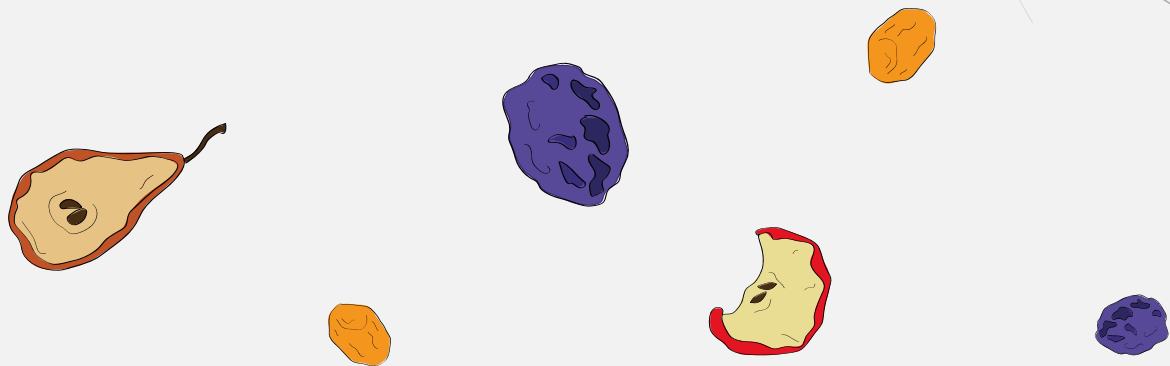
Tato stromořadí poslouží nejen jako větrolam. Celkově budou zpříjemňovat procházky po cestách, přičemž plody na stromech budou volně dostupným občerstvením pro kolemjdoucí.

SUŠÁRNA OVOCE

Ačkoliv sušárny ovoce nemají na jižní Moravě takovou tradici jako například na východní Moravě a na Valašsku, nabízí možnost způsobu případného zpracování ovoce z obecních sadů a alejí.

Zamýšlená sušárna bude tradiční, horkovzdušná.

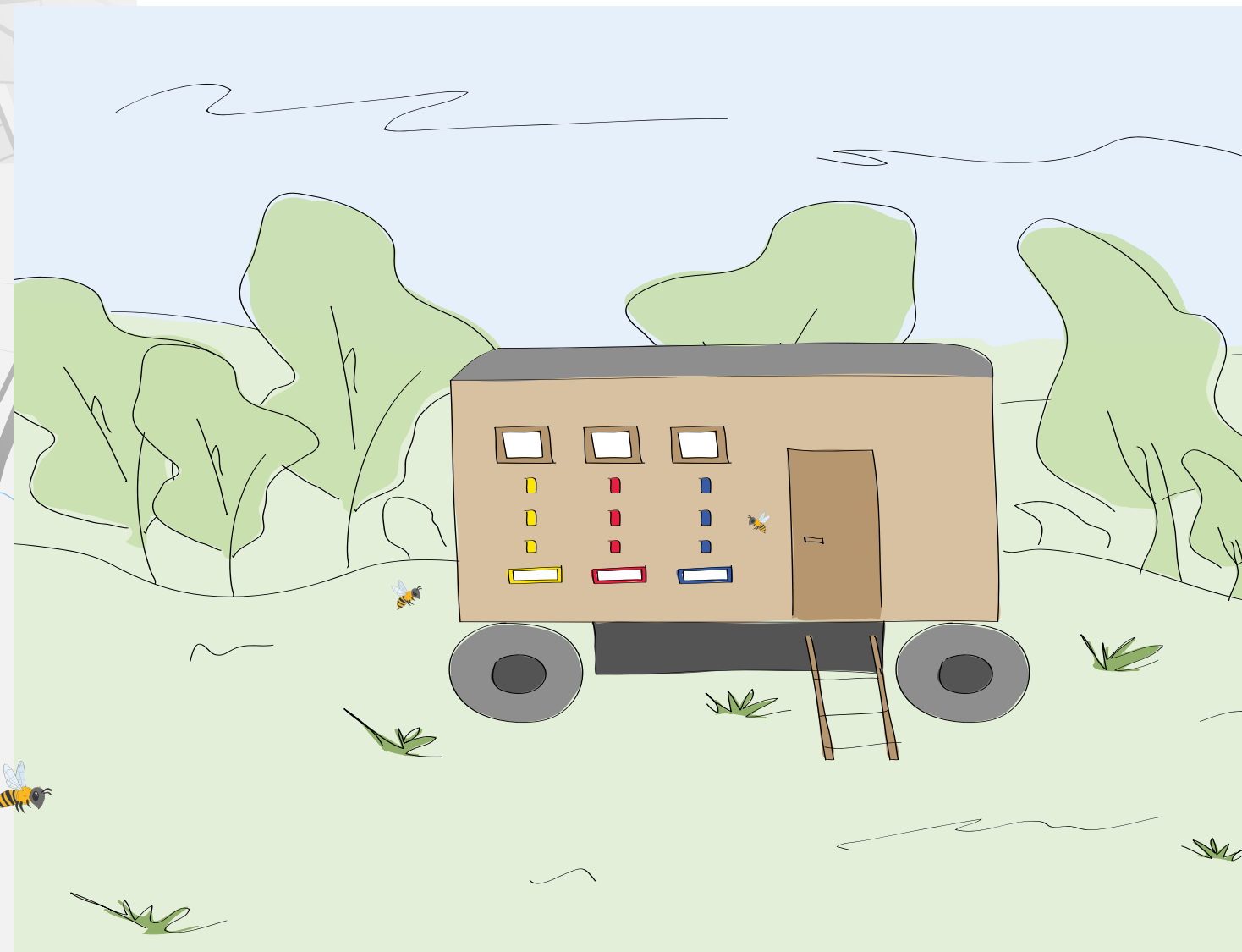
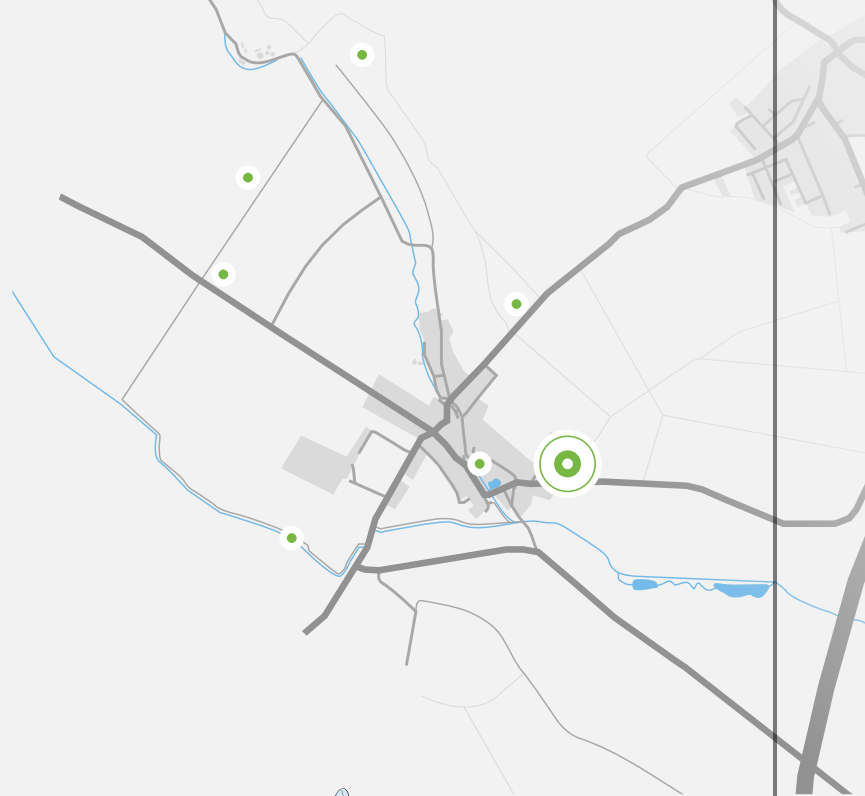

VČELSTVA

V současné době včel dlouhodobě ubývá a tradičnímu včelařství se věnuje stále méně lidí. Včely jsou důležité jak pro soukromé zemědělce nebo zahrádkáře, tak pro nově vysázené obecní aleje okolo Bratčic nebo v sadu na Staré Hoře.

Část včelstev bude umístěna stacionárně, část bude osazena na mobilním podvozku, čímž bude možné efektivněji využít včelstva pro výrobu medu. Jednou z možností zajištění nových včelstev poskytuje včelařství v Rajhradcích, které dodá na klíč vylíhlé a vychované včelstvo i úly a především odborníka, který zaškolí místního včelaře.

Rajhradické včelařství dále nabízí poradenskou činnost i celkový monitoring úlů, v případě přebytku včelích produktů nabízí i jejich odkup.

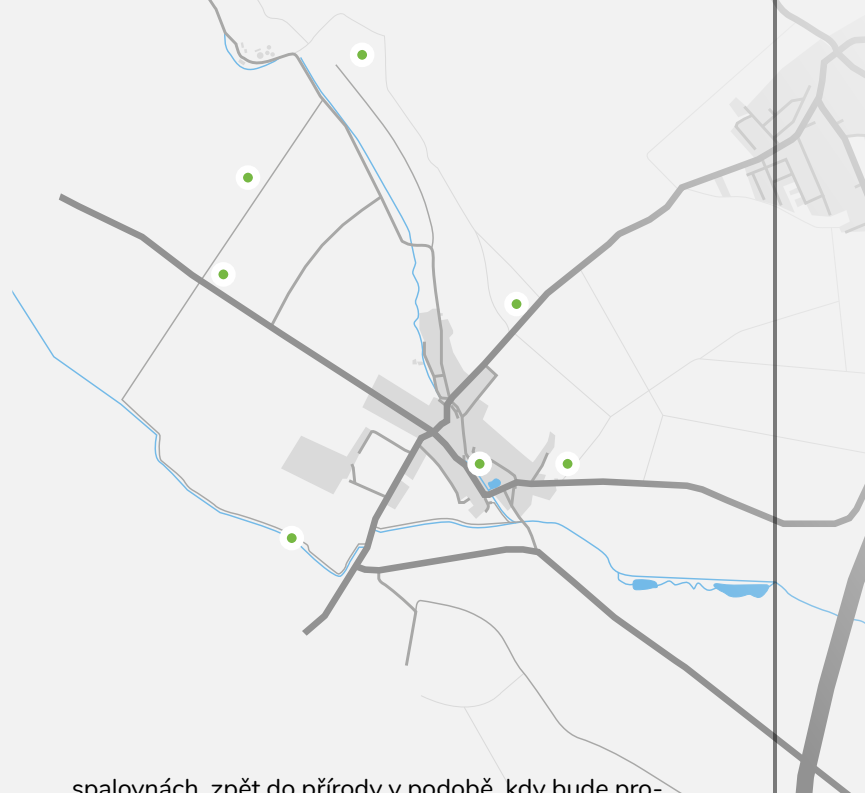

VYUŽITÍ KALŮ Z ČOV

Se zajištěním pitné vody souvisí i následné čištění vody odpadové. Obci byla nabídnuta možnost podílet se na projektu, který vytvořilo Vysoké učení technické v Brně ústav AdMaS, Mendelova univerzita Brno a společnost Applied Sunrise Technologies a.s.

Jedná se o zpracování a využití kalů vznikajících při čištění odpadové vody v ČOV, tedy kalů, jejichž vývoz a uložení na skládku je spojeno s nemalými náklady i pro naši obec. Přírodní děje v přírodě se probíhají v cyklech. Některé z nich však byly částečně narušeny, například cyklus vody a uhlíku.

Účelem výše uvedeného projektu je tyto cykly podpořit a obnovit - konkrétně jak uhlík dostat z různých odpadů, které nyní běžně končí na skládkách nebo ve

spalovnách, zpět do přírody v podobě, kdy bude prospěšný pro rekultivaci půdy a udržení vody v krajině.

Podstata technologie tkví ve využití aktivního uhlíku. Ten má totiž v podobě granulátu schopnost aktivně zadržovat vodu, takže při zalévání rostlin může uspořit vodu téměř o dvě třetiny obvyklé spotřeby. Získané vyčištěné kaly, vlastně již v podobě hnojiva, budou použity nejen na obecních pozemcích, ale budou dostupné i pro místní zemědělce.

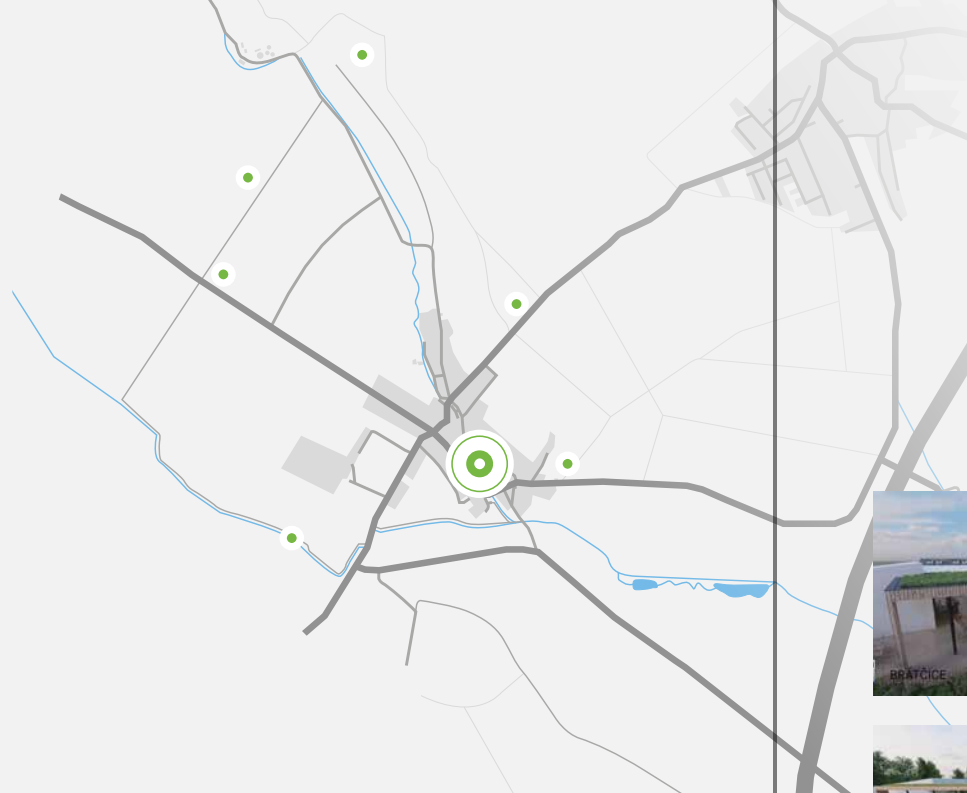
VÝVAŘOVNA KUCHYNĚ PRO ZŠ A MŠ BRATČICE, KUCHYNĚ A JÍDELNA PRO OBEC

Současný nejbližší možný dodavatel stravy pro žáky ZŠ a MŠ Bratčice je v Ivančicích.

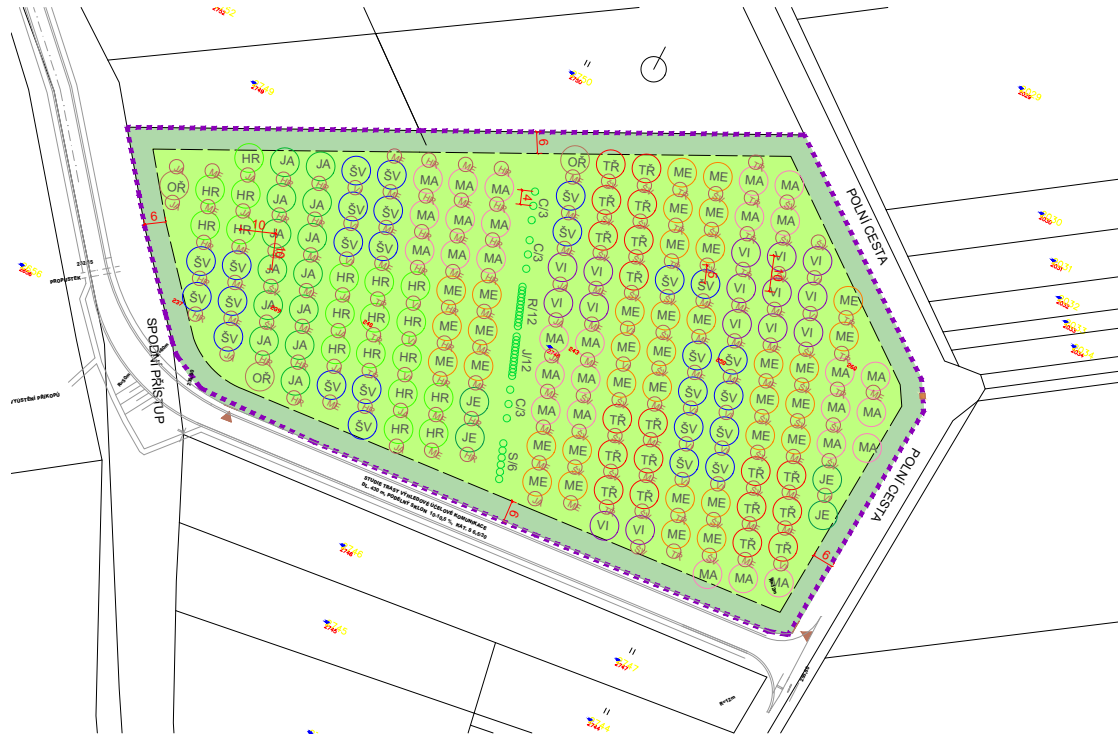
U předchozích dodavatelů došlo v posledních letech k maximálnímu využití kapacity pro jejich vlastní potřeby a bohužel ani u stávajícího dodavatele nelze s jistotou předpokládat dostatečnou kapacitu schopnou pokrýt potřeby ZŠ a MŠ Bratčice do budoucna.

Nezanedbatelné jsou rovněž náklady spojené s dovozem připravených jídel, které ročně dosahují 300 000 Kč. Vybudování vlastní vývařovny a sou-

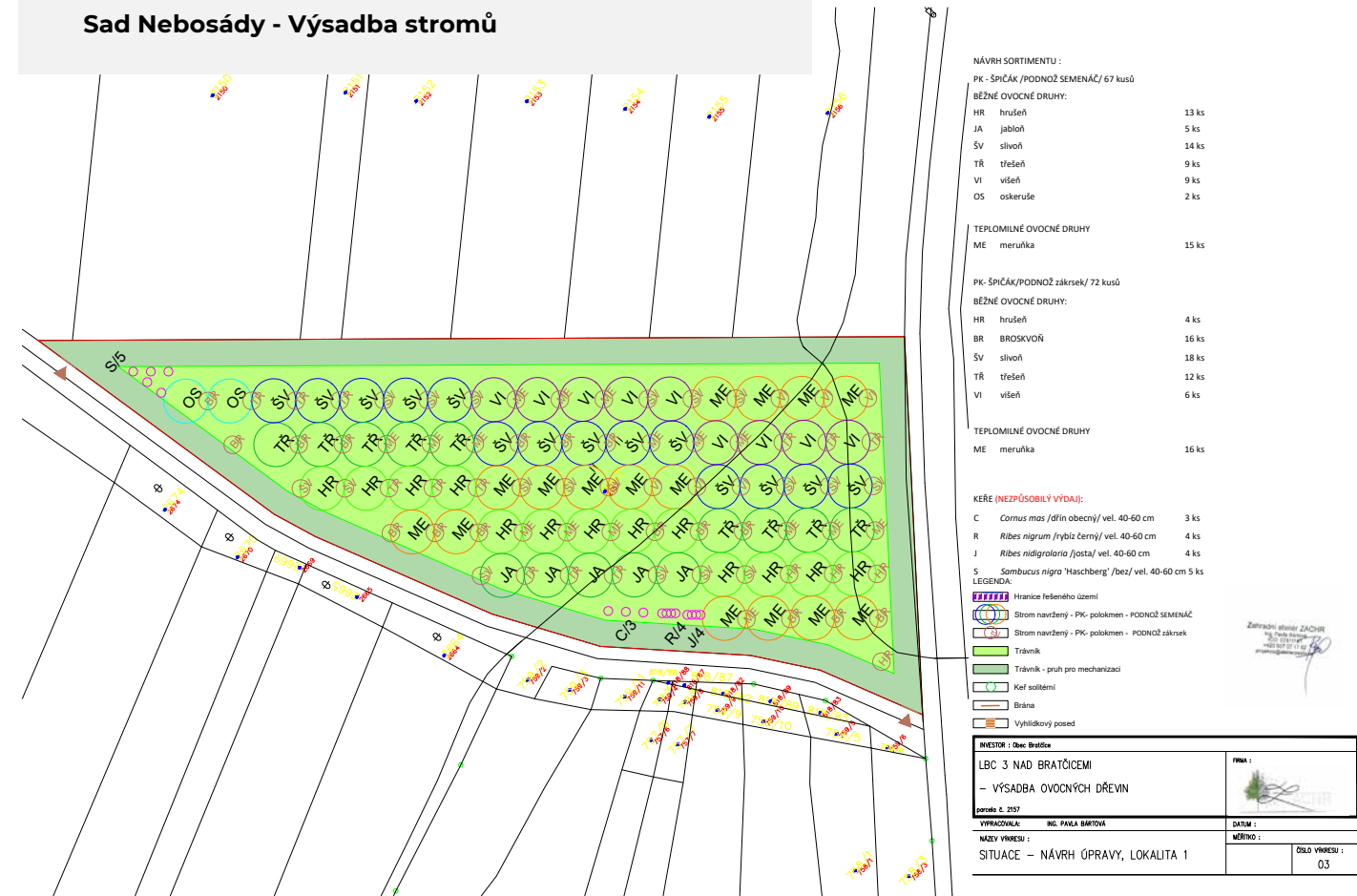
časně jídelny ve stávajících prostorách obce – zadní část budovy prodejny potravin by tak představovalo nejen řešení pro zajištění školního stravování, ale nově přineslo možnost stravy i pro místní obyvatele, zejména pak seniory. Nezanedbatelným přínosem je pak možnost využití všech vlastních zemědělských produktů – zeleniny a ovoce z obecní výsadby a včelích produktů právě pro vlastní potřeby obce.

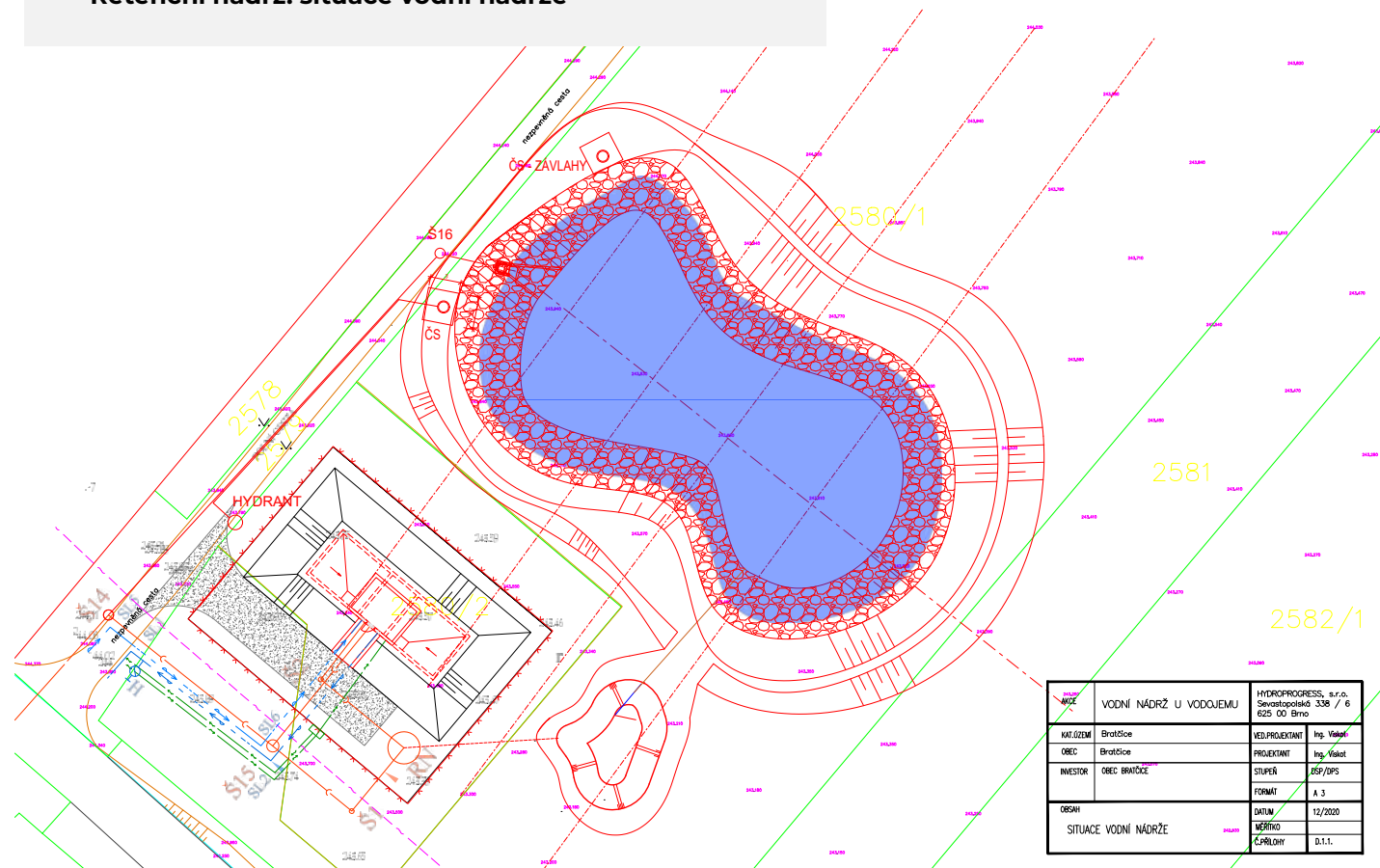
Sad u Staré hory: situace - návrh úpravy

Sad Nebosádky - Výsadba stromů

Retenční nádrž: situace vodní nádrže

Liniová výsadba - Zákres do katastru

**Farma
BRATČICE**

Vydáno 26. 8. 2021
Verze 3.0